

**Сатыбалды Нааматов атындагы Нарын мамлекеттик университетинин
илимий китепканасынын «Кирибнет долбоорундагы иш аракеттери»
Жангельдиева Б.Ж.
Научная библиотека Нарынского государственного университета,
Кыргызстан**

Китепкана жарандык коомду билим, илим, маалымат, маданиятка сугарып турган соолубас булак сындуу. Андыктан китепкана да жаны коомго жараша өнүгүп, жаңыланып турууга тийиш. Илим менен техниканын өнүккөн учуру, маалыматтык өз доорун сүрүп турган 21 кылымда китепканалар да бул багытта коомдон артта калбоосу керек. Биздин илимий китепкана да заман талабына жараша иш алып баруу учун китепканалык ишти автоматташтыруу, электрондук китепкана түзүү, окурмандардын жана китепкананын фондун түзгөн китептердин маалыматтык базасын түзүү иш аракеттерин 2002-жылдан бери жазап келет. Алсак жалгыз нускадагы 7435 китеп жалгыз экземпляр болсо алардын 700 дөн ашыгы сканерден өткөрүлүп, толук текстүү электрондук китеп болуп жазалган. 2006-2008-жылдар аралыгында окурмандардын жана китептердин маалыматтык базасын түзүү үчүн, аракеттер жазалып, бирок ал «база» китепкананын баардык иштеринин талаптарын канаттандырган эмес. Мындан сырткары китепкананын фондуна мугалимдердин электрондук варианттагы 50 силабусу киргизилген. Силлабус сөзүнө аныктама берсек, студент менен окутуучунун ортосундагы келишим деген маанини берет. Силлабуста өтүлүүчү сабак жөнүндө маалымат, ал сабаты окута турган мугалим жөнүндө маалымат, окула турган лекциянын текстти толугу менен, практикалык, лабораториялык тапшырмалары жана аларды аткаруунун методикалык колдонмолору, модулдун суроолору, тесттер камтылган. Окурмандар электрондук китептерди жана силабустарды Илимий китепкананын электрондук окуу залынан окуп жана Интернет кызматынан пайдаланып келишкен.

2006-жылы Евросоюздун ТЕМПУС-ТАСИС долбоору Кыргызстандын университеттик китепканаларынын тармактарын бириктирүү (Kyrlibnet) ишин баштаган. Бул долбоордун талабы боюнча проектке кирүүчү китепканаларда ИРБИС программасы болуусу керек болгон. Биздин университеттин китепканасы 2009-жылдын апрель айында ИРБИС ти сатып алып, 2009-жылдын июль айында долбоорго кирди. Биздин университет менен Кыргызстандын университеттик китепканалары жана улуттук китепкана бул долбоордо иш алып барат.

Бул долбоорго кирүү менен биздин китепкана менен эркин маалымат жана тажрыйба алмашууга мүмкүнчүлүк алды. Тактап айтканда ИРБИС программасы менен иштөөдө долбоорго 2006-жылы кирген И. Разакков атындагы Кыргыз мамлекеттик техникалык университети жана К. Тыныстанов атындагы Ысык-Көл мамлекеттик университети методикалык жардам берип, биздин кызматкерлерди программа менен иштөөгө үйрөтүп кетишти. Ошондой эле Kyrlibnet Web-сайты түзүлүп, ага 9 китепкананын электрондук тиркемелери кошулган жана автордук келишим түзүү менен бул сайтка толук текстүү китептер ачык архивге киргизилип, окурмандар үчүн эч кандай катталуусуз, оңой алып окууга шарт түзүлдү. Андан сырткары долбоорго кирген китепканалардын электрондук каталогу да сайтка жайгаштырылган жана электрондук МБА ишин алып барууга да мүмкүнчүлүк түзүлдү.

«Kyrlibnet» сайтына автордук келишимдин негизинде биздин университеттин окутуучуларынын 45 китеби ачык архивге киргизилди. Авторлор менен келишим түзүп, китептерин электрондук вариантта жасоо иштери улантылып жатат.

Китепкананын ишин автоматташтыруу үчүн программалык жабдык жана техникалык жабдык керек болду. 2006-2008-жылдары Университеттин программисттери программалык жабдыкты өздөрү түзүү аракеттерин кылган. Бирок алар түзгөн

программалык жабдыктар китепканын ишинин талаптарын толук канаатандырган эмес. ИРБИС программасы алынып программалык жабдык менен камсыз болду.

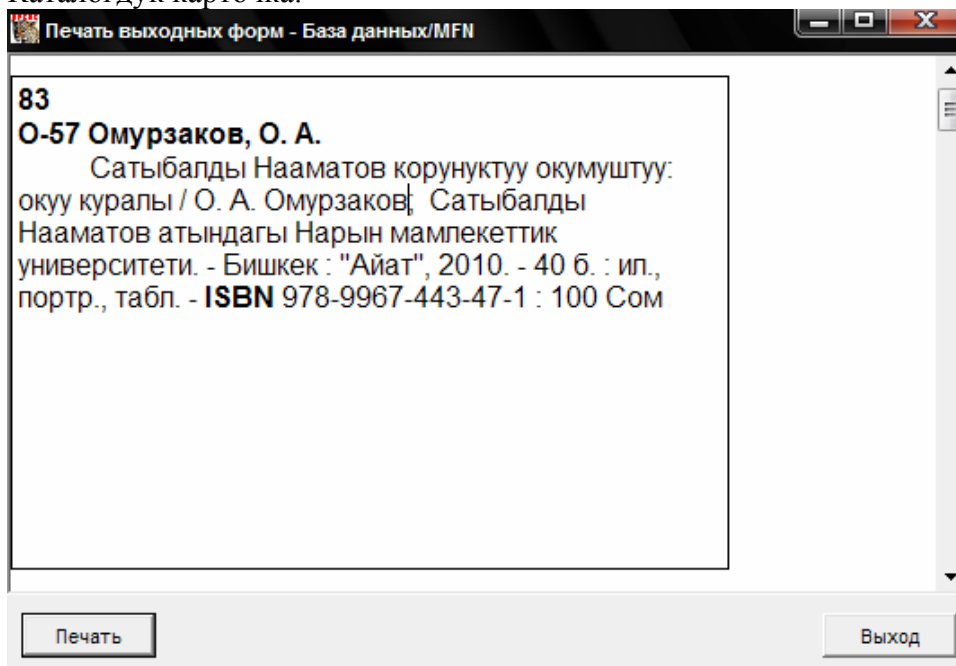
Ал эми техникалык жабдык маселеси долбоорго киргенге чейин көйгөйлүү маселе болуп келген. Китепканын электрондук окуу залында эски абалдагы 10 компьютер, 2 сканер, 1 ксерокс, 1 принтер болгон. Долбоордун жардамы менен техникалык абалыбызды да бир топ чыңдап алдык. Атап айтканда 1 файл-сервер, 4 компьютер, 1 МФУ 3в1 (принтер, сканер, ксерокс) 1 фотоаппарат алдык. Азыркы учурда жогорудагы техникалар менен толукталып, функциясын өзгөртүп, «Илимий китепкананын ишин автоматташтыруу борбору» болуп, автоматташтыруу иштери ушул жерде жүргүзүлүп жатат.

Автоматташтыруунун эки маселеси чечилген соң, үчүнчү маселе кадрдын жоктугу келип чыкты. Бирок бизде иштеген 9 кызматкердин алтоону ИРБИСте иштөөнү үйрөтүү менен бул маселе да чечилди.

ИРБИСтин администратор модулу менен – 1, комплектатор модулу менен – 1, каталогизатор модулу менен 4 кызматкер иштеп жатат.

Бүгүнкү күндө илимий китепкананын фондун түзгөн 82000 экз. китептин 3700 аталыштагы 32000 ИРБИСке кирип, штрих коддор чапталып бүттү. Жаңы китептер келээри менен ИРБИСке киргизилип, каталогдук карточкасы, китептин формуляры чыгарылып жатат. Программа алына электе комплектатор-каталогизатор кызматында иштеген Н. Үмөткулова каталогдук карточканы машинкага терип, китептин формулярын колго жазчу. Айтайын дегеним программаны өздөштүрүү, китептерди «Каталогизаторго» кийирүү канчалык кыйындыкка турса да, алгачкы жемишин көрүп жатабыз.

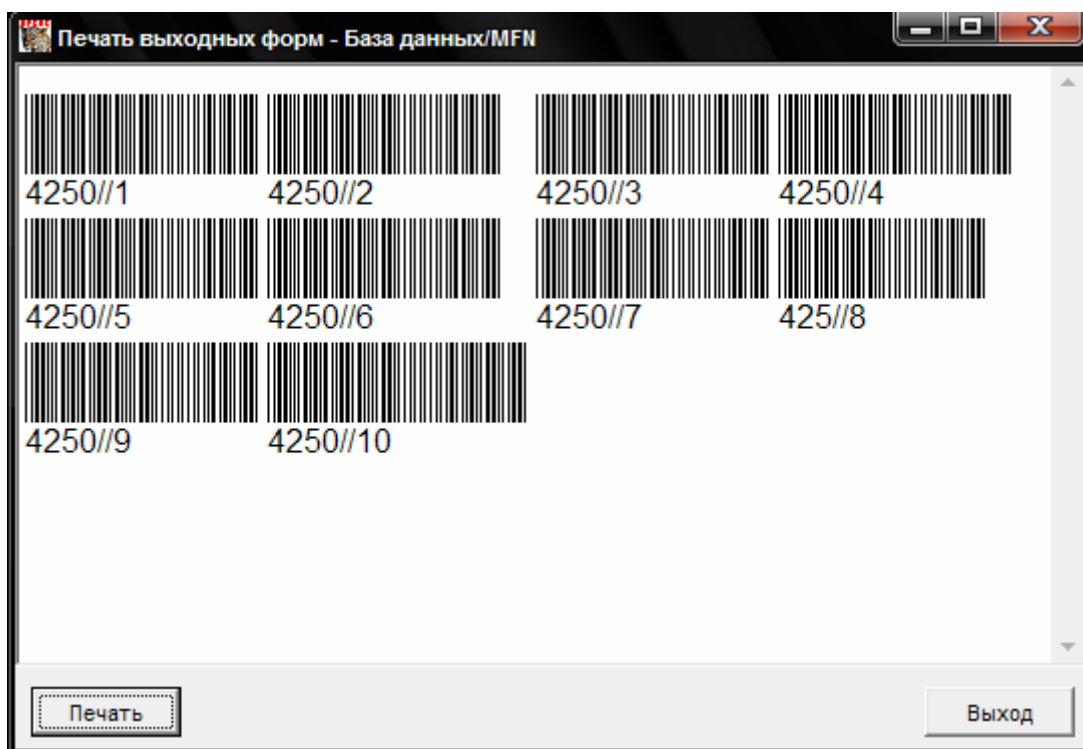
Каталогдук карточка:

Китептин формуляры

<p>4250//1 - ЧЗ НИТ - 83 О-57 Омурзаков, О. А. Сатыбалды Нааматов корунуктуу окумуштуу: окуу куралы. - 40 б. : ил., портр., табл., 2010. - 100Сом</p>

Китептин штрих коду

Быйылкы жылы С. Нааматов атындагы Нарын Мамлекеттик Университети Европалык бизнес ассамблеясынын «Европалык сапат» Эл аралык сыйлыгынын алтын медалынын ээси болду. Биздин Илимий китепкананын Университетибиздин бул сыйлыкты алуусуна салымы бар экендигин баса белгилеп, ишибиздин жемиши катары баалайм.